



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 407/2020-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. augusta 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditsša a Libora Duľu (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného advokátom [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 259/2017 a jeho rozsudkom z 29. januára 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. apríla 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 259/2017 a jeho rozsudkom z 29. januára 2020 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“ alebo „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom z 13. apríla 2016 domáhal uloženia povinnosti žalovanej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“) zverejniť ospravedlnenie a tiež odvysielat' opravu, keďže žalovaná v reportáži z 15. marca 2016 ako vysielateľ televízie TA3 v relácii Žurnál v čase približne o 12.15 h a následne opakovane odvysielala reportáž s názvom „Podozrenie z podvodu“, ktorou zasiahla do osobnostných práv sťažovateľa. Konanie bolo vedené na Okresnom súde Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 13 C 69/2016.

3. Podľa presvedčenia sťažovateľa bolo v predmetnej reportáži nepravdivo a pravdu skresľujúco informované o sťažovateľovi (v postavení starostu obce [REDAKOVANÉ]) ako o osobe podozrivej zo spáchania trestného činu subvenčného podvodu a úverového podvodu v súvislosti so žiadosťou o dotáciu na nájomné byty.

4. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 13 C 69/2016 z 26. júla 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) konanie v časti o určenie povinnosti odvysielat' v televízii TA3 a v relácii Žurnál ospravedlnenie zastavil a vo zvyšku žalobu zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

5. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozhodnutím tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil a priznal žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

6. Sťažovateľ zastáva názor, že rozhodnutia všeobecných súdov v jeho právnej veci sú nedôvodné a arbitrárne. Sťažovateľ akcentuje najmä skutočnosť, že mu nikdy nebolo vznesené obvinenie v súvislosti so žiadosťou obce o dotáciu na nájomné byty, a preto označením sťažovateľa ako osoby podozrivej zo spáchania trestného činu subvenčného podvodu a úverového podvodu došlo k zásahu do jeho osobnostných práv.

Navyše trestné konanie vedené vo veci (teda bez vznesenia obvinenia konkrétnej osobe) v súvislosti s údajným subvenčným a úverovým podvodom bolo zastavené.

7. Podľa presvedčenia sťažovateľa ak by bol odvolací súd správne posúdil a vyhodnotil vykonané dôkazy, nemohol by dospieť k záveru o tom, že žalovaná vo svojej reportáži netvrdila, že sťažovateľ je osobou podozrivou zo spáchania trestného činu subvenčného podvodu a úverového podvodu v súvislosti so žiadosťou o dotáciu na nájomné byty.

8. Sťažovateľ nesúhlasí, že sporná reportáž neobsahuje nepravdivý údaj vo vzťahu k nemu a „že mala byť divákovi iba ponúknutá cesta k vlastnej úvahe na nevyslovenú otázku“, a preto zastáva názor, že žalovaná by pravdivo a bez skresľujúcej pravdy „informoval[a] verejnosť iba vtedy, ak by nepravdivé tvrdenie ohľadne podozrenia sťažovateľa k trestnej činnosti nebol[a] vôbec otvoril[a]...“.

9. Sťažovateľ tiež nesúhlasí s názorom odvolacieho súdu, v zmysle ktorého žalovaná mala rozumné dôvody spoľahnúť sa na vierohodnosť informácií, ktoré jej poskytli hovorca Krajskej prokuratúry v Prešove a Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Prešove, čím vykonala dostupné kroky na to, aby si správnosť indícií, z ktorých prvotne pred rozhodnutím o spracovaní reportáže vychádzala, overila. Sťažovateľ poukazuje na to, že ani jeden z hovorcov neuviedol, že konkrétne sťažovateľa považujú za osobu podozrivú zo spáchania trestnej činnosti. Za takúto osobu označil sťažovateľ len redaktor [REDAKTOR].

10. Hovorca Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Prešove použil všeobecný pojem dosiaľ neznámy páchatel' konajúci v mene obce. Takýmto údajným páchatel'om môžu byť podľa názoru sťažovateľa aj iní, napríklad niekto, kto sa vydával za zástupcu obce, či zástupca obce konajúci za obec: „Samotná okolnosť, že niekto zastáva istú funkciu, v tomto prípade starostu obce, nie je tým dôveryhodným dôkazom, ktorý by zakladal oprávnenie označiť nejakú osobu, v tomto prípade sťažovateľa, za osobu podozrivú zo spáchania trestného činu a k tomu ešte verejne.“

11. Sťažovateľ ďalej uvádza, že „[o]značiť niekoho (ako v tomto prípade sťažovateľa) pred verejnosťou prostredníctvom masmediálneho prostriedku, že je osoba podozrivá zo spáchania trestného činu a to bez vznesenia obvinenia voči nej a bez potvrdenia takejto skutočnosti orgánom činným v trestnom konaní, je nepravdivým tvrdením.“.

12. Odvolací súd zasiahol do označeného základného práva sťažovateľa aj tým, že sa nezaoberal všetkými námietkami sťažovateľa a k týmto sa nevyjadril. Ide napríklad o námietku sťažovateľa, v zmysle ktorej poslanci obecného zastupiteľstva žiadosť o dotáciu odsúhlasili a schválili a napriek tomu ich redaktor nechcel na rozdiel od sťažovateľa označiť za osoby podozrivé zo spáchania trestného činu, taktiež sa súdy nevysporiadali s tým, že stavebné a kolaudačné konanie viedla odborne spôsobilá osoba pre výkon činnosti stavebného úradu [REDAKOVANÉ]

13. V priebehu konania vzal sťažovateľ žalobu v časti požadovaného ospravedlnenia späť. Podľa názoru sťažovateľa mali súdy zastaviť iba konanie týkajúce sa tejto časti žaloby, a nie aj to, ktoré sa týkalo „ostatnej časti žalobného návrhu, na ktorej sťažovateľ trval a trvá“. Ani k tejto odvolacej námietke sa súd druhej inštancie nevyjadril.

14. Na základe už uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, č. k. 2 Co/259/2017 – 202, zo dňa 29. 01. 2020, porušené bolo.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č. k. 2 Co/259/2017 – 202, zo dňa 29. 01. 2020 sa zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.“

II.

Právomoc ústavného súdu, relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

15. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

16. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

17. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

18. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

19. Podľa § 124 štvrtej vety zákona o ústavnom súde ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

20. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

21. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, III. ÚS 263/03, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 198/07, III. ÚS 79/2012).

22. Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre, poukazujúc na svoje ústavné postavenie (čl. 124 ústavy), opakovane zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže

ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). O svojvôli, resp. arbitrárnosti pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

23. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

24. Podľa čl. 6 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

25. Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vysielaní a retransmisii“) ak bol vo vysielaní odvysielaný nepravdivý alebo pravdu skresľujúci údaj o právnickej osobe alebo o fyzickej osobe, ktorú možno na základe tohto údajá presne určiť, táto právnická osoba alebo fyzická osoba má bez ohľadu na svoju štátnu príslušnosť, miesto trvalého pobytu alebo dlhodobého pobytu právo požadovať odvysielanie opravy bezplatne. Vysielateľ je povinný na žiadosť tejto osoby opravu uverejniť.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

26. Ústavný súd stabilne vo svojej judikatúre týkajúcej sa otázky právomoci ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba

vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

27. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že podstata argumentácie sťažovateľa sa týka podľa neho najmä nesprávneho hodnotenia v konaní vykonaných dôkazov, na čom sťažovateľ zakladá záver o arbitrárnosti rozhodnutia a právnej nedôvodnosti zamietnutia jeho žaloby (okrem námietok proti rozsahu zastavenia konania).

28. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (rovnako základného práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd) sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu neexistuje medzi týmito právami žiadna podstatnejšia odlišnosť (II. ÚS 27/07), a preto možno ich namietané porušenie preskúmať spoločne.

29. Ešte pred preskúmaním sťažostnej argumentácie sťažovateľa ústavný súd považuje za žiaduce poukázať na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň

by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

29.1 Keďže obsah ústavnej sťažnosti predstavuje rozhranie medzi námietkami naplňajúcimi dôvody dovolania ako prostriedku nápravy (v podobe mimoriadneho opravného prostriedku) v sústave všeobecného súdnictva (arbitrárnosť rozhodnutia, nesprávne právne posúdenie otázky podstatnej pre rozhodnutie v neprospech sťažovateľa) a ústavnou neudržateľnosťou skutkových záverov súdu pri hodnotení dôkazov podľa odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, ústavný súd venoval pozornosť argumentácii sťažovateľa z toho uhla pohľadu, ktorý spĺňa podmienky konania pred ústavným súdom pri rešpektovaní princípu subsidiarity, teda pri nepredchádzaní právomoci dovolacieho súdu (to sa netýka časti ústavnej sťažnosti posudzovanej v bodoch 38 až 42).

30. Ústavný súd sa preto pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sústredil na posúdenie otázky, či možno považovať napadnutý rozsudok krajského súdu za ústavne udržateľný a akceptovateľný z hľadiska námietok, ktoré sťažovateľ proti nemu uplatňuje.

31. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva:

«Podľa ustanovenia § 21 ods. 1 zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách (ďalej aj zákon č. 308/2000 Z. z.), ak bol vo vysielaní odvysielaný nepravdivý alebo pravdu skresľujúci údaj o právnickej osobe alebo o fyzickej osobe, ktorú možno na základe tohto údaja presne určiť, táto právnická osoba alebo fyzická osoba má bez ohľadu na svoju štátnu príslušnosť, miesto trvalého pobytu alebo dlhodobého pobytu právo požadovať odvysielanie opravy bezplatne. Vysielateľ je povinný na žiadosť tejto osoby opravu uverejniť. Zo žiadosti o odvysielanie opravy musí byť zrejmé, v čom spočíva nepravdivosť údajov, prípadne skreslenie pravdy: súčasťou žiadosti je návrh znenia opravy. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že jedným z predpokladov oprávnenia domáhať sa uverejnenia opravy je to, že bol odvysielaný nepravdivý alebo pravdu skresľujúci údaj o právnickej alebo fyzickej osobe, ktorú možno na základe tohto údaja presne určiť. Podstatou tohto právneho prostriedku je potom uviesť odvysielaný údaj na pravú mieru a to opravou odvysielaného údaja tvrdením dotknutej osoby, respektíve pravdu skresľujúci údaj doplniť alebo spresniť. Navrhnuté znenie opravy

má teda reagovať na konkrétny údaj, ktorý navrhovateľ opravy považuje za nepravdivý, alebo pravdu skresľujúci. V prejednávanej veci je podľa žalobcu takýmto údajom, dňa 15.3.2016 televíziou TA3 v čase o 12,15 hodine a následne opakované v reportáži s názvom „Podozrenie z podvodu“ odvysielaná informácia (údaj) o starostovi obce [REDAKOVANÉ] (žalobca), ako o osobe podozrivej zo spáchania trestného činu subvenčného podvodu a úverového podvodu v súvislosti so žiadosťou o dotáciu na nájomné byty.

Slovo údaj podľa Krátkeho slovníka slovenského jazyka (autor [REDAKOVANÉ]) znamená jednotlivý fakt ako súčasť istého prejavu, správy, tlačiva a podobne. Je to teda skutkové tvrdenie, ktoré ako také je možné overiť (dá sa dokázať jeho pravdivosť) a má objektívnu povahu. Opakom objektívnej povahy informácie je informácia subjektívnej povahy, ktorou je hodnotiaci úsudok jej autora. Oprávnenosť hodnotiaceho úsudku predpokladá, že pri ňom nie sú prekročené medze vecnosti, je primeraný čo do obsahu, formy a miesta zverejnenia. Vychádza z pravdivých skutočností (podkladov) a logicky z nich vyvodzuje zodpovedajúce hodnotiace úvahy. Hodnotiaci úsudok teda musí byť záverom, ktorý na základe pravdivých skutočností je možné logicky vyvodiť. Východiskové podklady musia byť zrejme, uvedené tak, aby adresát úsudku mal možnosť úsudok preskúmať a vytvoriť si vlastný názor. Hodnotiaci úsudok je primeraný, keď nevybočuje z medzi nutných pre dosiahnutie sledovaného a zároveň spoločensky uznávaného účelu (cieľa). Ak hodnotiaci úsudok nespĺňa uvedené kritéria, ide o exces, ktorý je potom považovaný za neoprávnený.

Žalobca postavil svoju žalobu na tvrdení, že žalovaný o jeho osobe vo funkcii starostu obce [REDAKOVANÉ] odvysielal (zverejnil) nepravdivú a pravdu skresľujúcu informáciu (údaj). Súd prvej inštancie sa preto správne prednostne zaoberal prevereníom pravdivosti daného tvrdenia žalobcu.

V posudzovanej veci je nepochybné, že reportáž s názvom „Podozrenie z podvodu“, odvysielaná televíziou TA3 dňa 15.3.2016 spracúvala tému verejného záujmu a síce nakladania s verejnými financiami. Obec [REDAKOVANÉ] tým, že požiadala štát o finančnú dotáciu vstúpila do verejného priestoru a stala sa súčasťou kontroly výkonnou mocou, čoho dôsledkom je povinnosť strpieť vyššiu mieru záujmu. Žalovanému, ktorý je prevádzkovateľom spravodajského televízneho kanála TA3 je v prípade

angažovania sa vo veciach verejného záujmu poskytovaná zvýšená ochrana vzhľadom na to že ide o vyhľadávanie a rozširovanie informácií a myšlienok, týkajúcich sa transparentnosti nakladania s verejnými prostriedkami. Prejavy týkajúce sa verejného záujmu disponujú najsilnejšou prezumpciou ochrany. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie konštatuje, že v odvysielanej reportáži nebolo uverejnené skutkové tvrdenie, v ktorom by bol žalobca označený, ako osoba podozrivá zo spáchania trestného činu subvenčného podvodu. Žalovaný po tom, ako v reportáži hovorca Krajského riaditeľstva policajného zboru v Prešove [REDAKOVANÉ] prezentoval informáciu s obsahom, že vyšetrovateľ začal trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin úverového podvodu a subvenčného podvodu spáchaných v štádiu pokusu, ktorých sa mal dopustiť doposiaľ neznámy páchatel' konajúci v mene obce, predniesol svoj názor (úvahu) na z tejto informácie logicky vyplývajúcu, i keď nevyslovenú otázku, ktorá osoba konajúca v mene obce by mohla byť týmto neznámym páchatel'om. Redaktor uplatnil svoj názor na vec vyjadrením, že medzi podozrivými môže byť aj starosta, ktorý v tomto prípade zastupoval stavebný úrad. Takáto úvaha, kompozične umiestnená hneď za vyjadrenie vo veci kompetentného orgánu (hovorcu Krajskej prokuratúry v Prešove), vierohodnosť ktorého žalovaný nemal dôvod spochybňovať, nie je svojvoľná a nevybočila ani z hraníc korektného úsudku. Obec navonok zastupuje a obecnú správu vykonáva starosta. Funkcia starostu je zákonom a Ústavou Slovenskej republiky konštituovaná, ako najvyšší výkonný orgán obce a predstaviteľ obce. Už zo samotnej definície funkcie starostu sa natíska ako prvá odpoveď, že osobou, na ktorú vo svojom vyjadrení poukázal zástupca policajného orgánu by mohol byť starosta. Žalobca ako starosta je osobou verejného života. Súčasťou tejto funkcie je nutnosť preukázania vyššej miery tolerancie a nutnosť strpieť vyššiu mieru záujmu, kontroly a kritiky v súvislosti s výkonom tejto funkcie, vrátane kvality úkonov pri angažovaní sa v mene obce vo veciach verejného záujmu. Divákovi bola žalovaným ponúknutá cesta k vlastnej úvahe na nevyslovenú, ale logickú otázku, kto by eventuálne mohol byť vo veci, kde vyšetrovateľ začal trestné stíhanie pre obzvlášť nebezpečný trestný čin subvenčného podvodu tým neznámym páchatel'om, ktorý koná v mene obce, s tým, že žalovaný touto úvahou spracúvanú tému neuzavrel. Konceptne priamo nadväzujúco žalovaný prednáša, že starosta obvinenie odmietol, a že sa o vyšetrovaní dozvedel až od žalovaného. Následne žalovaný prezentuje vyjadrenie samotného starostu -

žalobcu. Z konštalácie žalovaného, že žalobca obvinenie odmietol, v kontexte vyššie uvedeného, nie je možné vyvodit', že by žalovaný v reportáži prezentoval tvrdenie o obvinení žalobcu, teda tvrdenie, že je osobou podozrivou zo spáchania trestného činu, a preto nebolo potrebné v rámci dokazovania riešiť konkrétne otázku, či voči žalobcovi bolo alebo nebolo vydané uznesenie o vznesení obvinenia (vznesené obvinenej, pretože takáto informácia v reportáži neodznala. V prípade, ak ide o informovanie určené najširšej verejnosti (na rozdiel od odborných televíznych príspevkov), môže sa takéto informovanie uchýliť k istému zjednodušeniu podávania informácii a jej spracovania tak, aby boli zrozumiteľné bežnému divákovi, a preto nie je žalovaný povinný odvysielať, pri dodržaní kritéria pravdivosti a neskresľovania informácii, celý obsahový prednes svojho respondenta. Pre súdenu vec je potom významný zmysel informácie, že starosta obvinenie odmieta, spočívajúci v tom, že žalobca akúkoľvek protiprávnosť a eventuálnu zodpovednosť s dotáciami odmieta. Odvolací súd zastáva názor, že žalovaný (autor reportáže) mal rozumné dôvody spoľahnúť sa na vierohodnosť informácií, ktoré mu poskytli hovorca Krajskej prokuratúry v Prešove a Krajského riaditeľstva policajného zboru v Prešove čím vykonal dostupné kroky na to, aby si správnosť indícií, z ktorých prvotne pred rozhodnutím o spracovaní reportáže vychádzal overil, pričom išlo o informácie s nakladaním s verejnými financiami. Žalovaný vynaložil primerané úsilie na zistenie informácií potrebných pre spracovanie nastoleného problému, zverejnenie úvahy vo vzťahu k osobe starostu obce [REDAKOVANÉ] nebolo samoúčelné, bolo logickým dôsledkom informácie prednesenej k danej téme hovorcom Krajského riaditeľstva policajného zboru v Prešove, ktorý vo svojom prednese označil osobu neznámeho páchatel'a konajúceho v mene obce (obce [REDAKOVANÉ]). Obsah a obrazový záznam reportáže a to ani v spojitosti s odvysielaním záberov na osobu žalobcu nedáva spoľahlivý podklad pre záver, že by žalovaný zneužil svoje práva a skresľoval pravdivosť ponúknutých informácií, v zmysle kriminalizácie žalobcu, ako to žalobca tvrdí. Žalovaný napadnutou reportážou poukázal vyvážene na problém spojený s verejnými financiami a to postupom, ktorý by nebolo možné tolerovať.

Vyjadrenie žalovaného, že... medzi podozrivými môže byť aj starosta, ktorý v tomto prípade zastupoval stavebný úrad (údaj zastupoval stavebný úrad, nebol predmetom opravy a jeho pravdivosť preto nebola predmetom súdneho prieskumu), z ktorého žalobca v kontexte predchádzajúcej informácie hovorcu Krajského riaditeľstva policajného zboru

v Prešove, subjektívne odvodil tvrdenie žalovaného o tom, že žalovaný o ňom informoval, ako o osobe podozrivej zo spáchania trestného činu, má hodnotiacu povahu, je vyjadrením subjektívneho úsudku toho, kto ho robí (redaktora žalovaného), pričom táto úvaha ani nebola založená na nepravdivých informáciách. Preto informácia z úvahy žalovaného (jeho redaktora) nemôže byť predmetom opravy tak, ako to má na mysli ustanovenie § 21 ods. 1 zákona č. 308/2000 Z. z. Súd prvej inštalácie postupoval správne, keď žalobu žalobcu z uvedeného dôvodu zamietol. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že konanie o oprave podľa zákona č. 308/2000 Z. z. je prísne formalizované. Pokiaľ žalobca v konaní namieta nedovolené zverejnenie podobizne jeho osoby žalovaným, zakladá takýto postup neoprávnený zásah do práva na ochranu jeho osobnosti, ktorý nárok nebol predmetom tohto sporu.

V preskúmvanej veci rozhodnutie súdu prvej inštalácie zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie súdneho rozhodnutia v zmysle § 220 CSP, pretože súd prvej inštalácie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania a stanoviská strán sporu k prejednávanej veci, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijatý záver dostatočne a zrozumiteľne vysvetlil a odôvodnenie napadnutého rozsudku dalo odpoveď na skutkovo a právne relevantné otázky súvisiace s predmetom konania, keď v dostatočnom rozsahu zodpovedalo, prečo bolo žalobe vyhovené.

Z uvedeného pre danú vec vyplýva, že obsah odvolania žalobcu nie je spôsobilý spochybníť vo výroku vyjadrenú vecnú správnosť napadnutého rozsudku súdu prvej inštalácie z hľadiska odvolacích dôvodov výslovne v ňom uvedených, a preto odvolací súd postupom podľa § 387 ods. 1 CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštalácie ako vedne správny potvrdil.

K ostatným námietkam predneseným v odvolaní sa odvolací súd nevyjadril, nakoľko už nepovažoval s poukazom na ustálenie právneho posúdenia predmetnej žaloby za podstatné. Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach konštantne pripomína a odvolací súd na jeho závery poukazuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu,

ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo strán konania na spravodlivé súdne konanie (napr. IV. ÚS 115/03, II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, IV. ÚS 112/05).»

32. Krajský súd teda jasne a zrozumiteľne vysvetlil, prečo považoval vyjadrenia redaktora za hodnotiaci úsudok a prečo považoval hodnotiaci úsudok vyslovený redaktorom v inkriminovanej reportáži o tom, že medzi podozrivými osobami môže byť aj starosta obce [REDAKOVANÉ], za založený na konkretizovaných oficiálnych informačných zdrojoch (s poskytnutím priestoru na vyjadrenie aj sťažovateľovi) a v nadväznosti na to za oprávnený a primeraný, čo sa týka obsahu, formy a miesta zverejnenia.

33. Všeobecne aplikovateľné kritérium na klasifikáciu výrokov na fakty a hodnotiace úsudky neexistuje, avšak vo veci Andreescu proti Rumunsku (rozsudok z 8. 6. 2010, § 94 – § 96) Európsky súd pre ľudské práva konštatoval, že svoju úlohu zohrávajú aj okolnosti, že pôvodca výroku neprezentuje určité skutočnosti ako istoty, ale vyjadruje len pochybnosti či podozrenie, a že jeho snahou je v dobrej viere informovať verejnosť o veci všeobecného záujmu. Podľa názoru ústavného súdu aj v prejednávanej veci tieto okolnosti zohrali významnú rolu determinujúcu neprekročenie hranice ústavnej udržateľnosti.

34. Rovnako logicky krajský súd vyargumentoval, prečo zastáva názor, že v odvysielanej reportáži nebolo uverejnené skutkové tvrdenie, v ktorom by bol sťažovateľ označený ako osoba výlučne podozrivá zo spáchania trestného činu subvenčného podvodu, a už vôbec nie ako jeho páchatel.

35. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého rozsudku dospel k záveru, že hodnotenie vykonaného dokazovania a z neho plynúce právne závery krajského súdu sú logické, rešpektujú účel ustanovení podmienok zverejnenia tlačovej opravy podľa zákona o vysielaní a retransmisii, a preto ich nemožno považovať za arbitrárne (svojvoľné). Ústavný súd konštatuje, že právne závery krajského súdu predstavujú jeden z možných – a ústavne akceptovateľných – spôsobov právneho posúdenia zisteného skutkového stavu. Odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu je dostatočným podkladom pre výrok,

ktorým krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu o zamietnutí žaloby, a preto právne závery krajského súdu nie sú zjavne neodôvodnené a sú tak ústavne akceptovateľné.

36. Ústavný súd za týchto okolností nemá ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby prehodnocoval skutkové a právne závery krajského súdu a tieto následne podroboval ústavnoprávnej korekcii. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom uvedeným v napadnutom rozsudku nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti tohto názoru a ani nezakladá oprávnenie ústavného súdu nahradiť názor krajského súdu svojim vlastným. Sťažovateľom uvádzané tvrdenia nijako nesignalizujú také pochybenia krajského súdu, ktoré by mali ústavnoprávny rozmer, teda ktoré by vytvárali priestor pre možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

37. Z uvedených dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

38. Rovnako tak sú akceptovateľné právne závery o zastavení konania v časti späťvzatej žaloby, ktorou sťažovateľ požadoval zverejnenie ospravedlnenia žalovanou. Je nepochybné, že v časti požiadavky na zverejnenie ospravedlnenia vzal sťažovateľ na pojednávaní konanom na okresnom súde 13. februára 2017 prostredníctvom právneho zástupcu svoju žalobu späť.

39. Pokiaľ sťažovateľ dôvodí, že súdy mali zastaviť iba konanie týkajúce sa tejto časti žaloby, a nie aj to, ktoré sa týkalo *„ostatnej časti žalobného návrhu, na ktorej sťažovateľ trval a trvá“*, sťažovateľ vlastne tvrdí, že súdy čiastočne neprejednali jeho žalobu, teda sa vecou meritórne nezaoberali, a preto bolo povinnosťou sťažovateľa napadnúť rozsudok krajského súdu dovolaním podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku. O dovolaní bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť Najvyšší súd Slovenskej republiky.

40. Meritórne preskúmanie časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom v situácii, keď nevyužil právny prostriedok ochrany svojich základných práv, ktorý mu zákon účinne poskytoval, t. j. nepodal dovolanie, hoci ho podať mohol a mal, by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 728/2016).

41. Ak teda sťažovateľ rozsudok krajského súdu nenapadol dovolaním, nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

42. Z uvedených dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu neprípustnosti.

IV.

Záver

43. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. augusta 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu